İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KABATAŞ TRANSFER MERKEZİ VE YAKIN ÇEVRESİ KATILIMCI KONSEPT TASARIM SÜRECİ PAYDAŞ ÇALIŞTAYLARI RAPORU

15-16 Eylül 2020

İÇİNDEKİLER

3 **Giriş**

Proje Tanımı
Çalıştayın Amacı
Yöntem

11 **Katılımcılar**

I. Oturum
II. Oturum
III. Oturum

15 **Paydaş Çalıştay Sonuçları**

Sürece ve Mekâna Dair Sorun Tespitleri
Sürece ve Mekâna Dair Çözüm Önerileri

Giriş

Kaynak: https://istanbulsenin.org/kabatas/

Giriş

Kabataş geçmişten günümüze her gün yerli ve yabancı binlerce ziyaretçiyi kentin farklı bölgelerine bağlayan konumu, yakın çevresinde yer alan ve alanın mekânsal gelişimini yönlendiren projelerle çeşitlenmekte olan ziyaretçi kitlesi ile İstanbul'un önemli kentsel odaklarından biridir. Deniz yolu, tramvay, füniküler ve otobüs hatlarının kesiştiği bir ulaşım odağı olarak Kabataş için önerilen Martı Projesi, 4 yıl önce çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olmaması sebebiyle sivil toplum ve meslek örgütlerince kabul görmemiştir. Şeffaf olmayan karar alma ve planlama süreçleriyle beraber projenin başlatılmasıyla Kabataş bir şantiye alanı halini almış ve uzun bir süre boyunca halkın erişimine kapalı kalmıştır. Bu süreçte öncelikle 2009 yılında proje kamuoyuna duyurulmuş, 2016 yılında projeye ait plan değişikliği onaylanmış ve yoğun bir kamuoyu tepkisine yol açmış; 2016 yılı sonunda ise şantiye süreci dolayısıyla alan erişime kapatılmıştır. 2018 yılında ise daha önce büyük bir tepkiye neden olan projede martı formunda önerilmiş iskele yapısı ve yolun yer altına alınması kararının iptali açıklanmış, ardından 2019 yılı itibariyle geçici iskele binasının yer aldığı ilk etap erişime açılmıştır. Günümüzde ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından bölgenin mekânsal sorunlarının değerlendirilerek, Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresinin İstanbul halkının katkılarıyla yenilenmesi hedeflenmektedir.

Kabataş'ın komşusu olan Fındıklı Parkı, Karaköy ile Beşiktaş arasındaki sahil şeridinde açık kamusal mekân olarak kıyının denizle buluştuğu ağaçlık alanda sakince oturmaya imkân veren, denizle görsel ve fiziksel temasın sağlanabildiği nadir yerlerden biri olup, yakın çevresinde çalışanlardan öğrencilere, balık tutmaya gelenlerden çocuklara ve mahallelilere uzanan geniş bir kitle tarafından, günün farklı saatlerinde kullanılmaktadır. Çok sayıda etkinlik ve film sahnesine ev sahipliği yapmış olan Fındıklı Parkı'nda Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesi, Molla Çelebi Camii gibi önemli kültürel miras ögelerinin yanı sıra parkta yer alan tarihi ağaçlar bugün mekânın kimliğine ve belleğine ilişkin en önemli referansları oluşturmaktadır.

Mahmutbey - Kabataş Metro hattının açılışı ve Kabataş Transfer Merkezi'nin tamamlanması süreciyle Fındıklı Parkı'nın da korunarak yenilenmesi hedeflenmektedir.

Kaynak: https://istanbulsenin.org/kabatas/

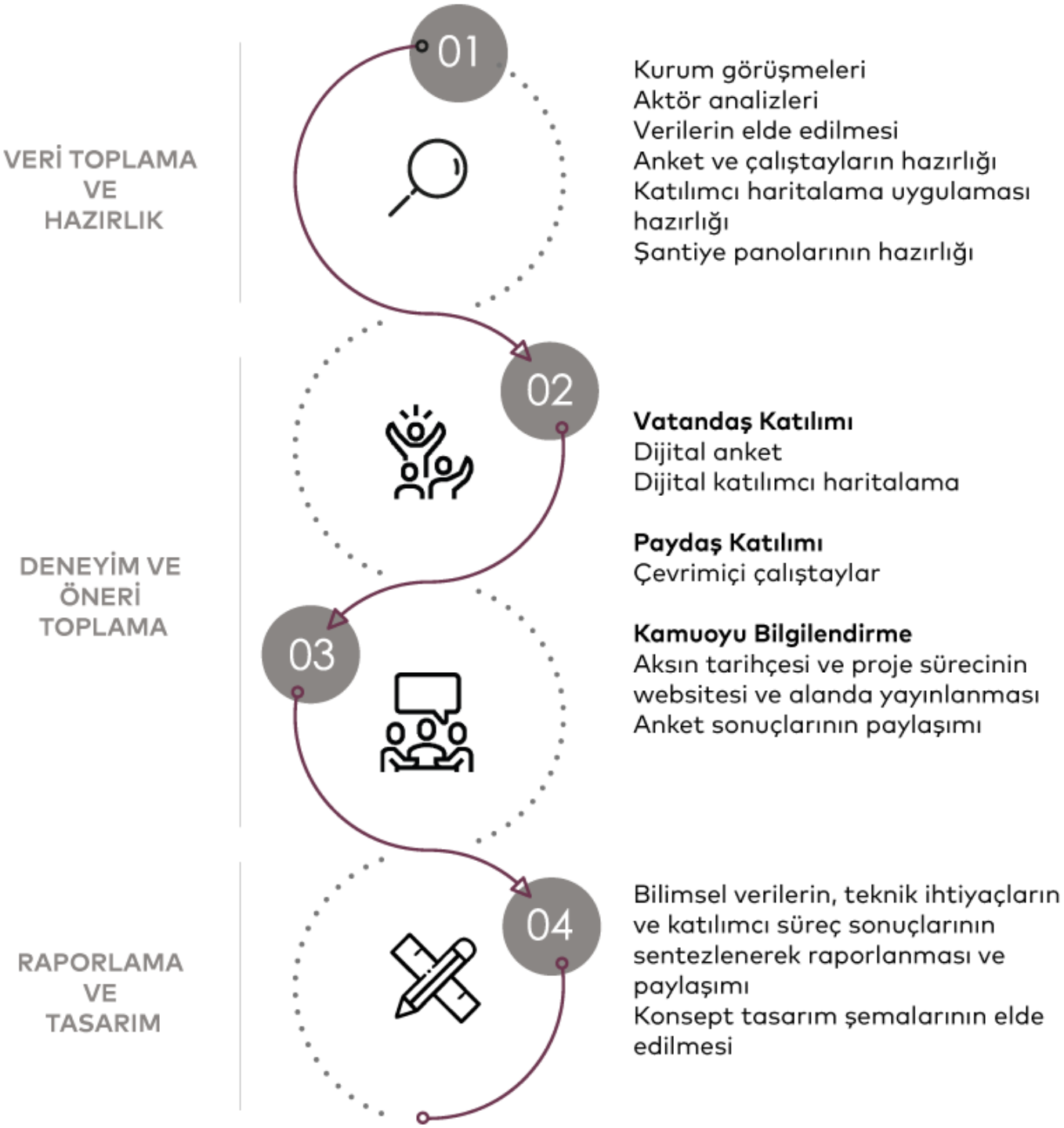
Proje Tanımı

Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresinin yenilenmesi için başlatılan katılımcı tasarım süreci kapsamında etaplar; "Veri Toplama ve Hazırlık", "Deneyim ve Öneri Toplama", "Raporlama ve Tasarım" olarak belirlenmiştir. "Veri Toplama ve Hazırlık" aşamasında resmi kurum görüşmeleri yapılmış ve kurumlardan gerekli veriler edinilmiş, aktör analizleri gerçekleştirilmiş, proje sürecinin ve ilgili bilgilerin açık erişime sunulduğu internet sitesi hazırlanmış ve gerçekleştirilecek anket ve çalıştayların kurguları ve içerikleri hazırlanmıştır. Ardından sıra, "Deneyim ve Öneri Toplama" aşamasına gelmiştir. Bu aşamanın ilk adımı olan çevrim içi anket çalışması 19-24 Ağustos 2020 tarihleri arasında, hazırlanan dijital form aracılığıyla istanbulsenin.org internet sitesi üzerinden halka açılmıştır.

Kısa bir süre içinde 7923 kişinin katılım gösterdiği anketin sonuç raporu 25 Eylül 2020 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Karaköy - Beşiktaş kıyı şeridinin bir parçası olan Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresinin yenilenmesi için işletmekte olduğumuz katılımcı sürecin ilk adımı olan anket çalışmasının ardından alanın paydaşları ile 15-16 Eylül 2020 günlerinde çevrim içi üç oturum halinde gerçekleştirilen çalıştaya ilişkin değerlendirmeler bu raporda sizlere sunulmaktadır.

İzleyen süreçte 21 Eylül 2020 tarihi itibariyle internet sitesi üzerinde çevrim içi haritalama uygulaması açılmış olup; kamuoyunun bilgilendirilmesi kapsamında katılımcı haritalama uygulamasına gelecek dönüşler, tarihsel süreç ve bu süreç öncesinde alana yapılan mekânsal müdahalelerin tarihçesinin internet sitesinde yayınlanması ile "Deneyim ve Öneri Toplama" süreci tamamlanacaktır.

Veri, deneyim ve öneri toplama süreçlerinin ardından sıra "Raporlama ve Tasarım" aşamasına gelecek, Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresini kapsayan alan bütünü için tüm bu veriler ışığında bir konsept tasarım önerisine ulaşılacaktır.

Katılımcı Süreç Kurgusu

Kaynak: https://istanbulsenin.org/kabatas/

Çalıştayın Amacı

Bir katılımcı tasarım süreci öneren proje kapsamında, deneyim ve öneri toplamaya dair bir araç olarak geliştirilen paydaş çalıştaylarının temel amacı; Kabataş ve yakın çevresindeki mevcudiyetleri ile alanın doğal paydaşı olan kurumların, İstanbul üzerine söyleyecek sözü olan sivil toplum kuruluşları ve derneklerin sürece katılımını sağlamanın yanı sıra, bu paydaşlar açısından Kabataş'a dair sorun başlıkları ve çözüm önerilerinin elde edilmesidir. Öte yandan bu çalıştayların projenin tüm aşamalarını kentlilerle açık bir şekilde paylaşarak süreci şeffaf ve hesap verebilir şekilde yürütmeye katkısı büyüktür. Projenin katılımcı ve şeffaf bir süreçle oluşturulmasının; kentli bilincinin gelişmesi, aidiyet ilişkisinin kurulması, kullanıcı duyarlı kamusal mekânlar elde edilmesi gibi süreçler için kritik bir öneme sahip olması kadar mekânsal ihtiyaçların doğru belirlenmesi konusunda da fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynak: https://istanbulsenin.org/kabatas/

Yöntem

Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresi katılımcı konsept tasarım süreci; paydaş analizi ve kurum görüşmelerini içeren veri toplama; anket çalışması, çevrim içi katılımcı haritalama uygulaması, paydaş çalıştayı ve kamuoyunu bilgilendirmeyi içeren deneyim ve öneri toplama aşaması; ve son olarak alana ait verilerin, teknik ihtiyaçların ve katılımcı süreç sonuçlarının bir araya getirilerek raporlanması ve paylaşımı ile konsept tasarım önerilerinin oluşturulması aşamalarını kapsamaktadır.

Karaköy – Beşiktaş güzergâhının bir parçası olan Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresinin yenilenmesi için işletilen katılımcı sürecin ilk adımında gerçekleştirilen çevrim içi anket çalışmasının ardından sıra, Kabataş'ın geleceğinin belirlenmesinde Kabataş'a yakın konumları, uzmanlıkları, temsiliyetleri nedeniyle söz sahibi olan ve/veya olması gerektiği düşünülen farklı paydaşların katılımıyla düzenlenecek çalıştaylara gelmiştir.

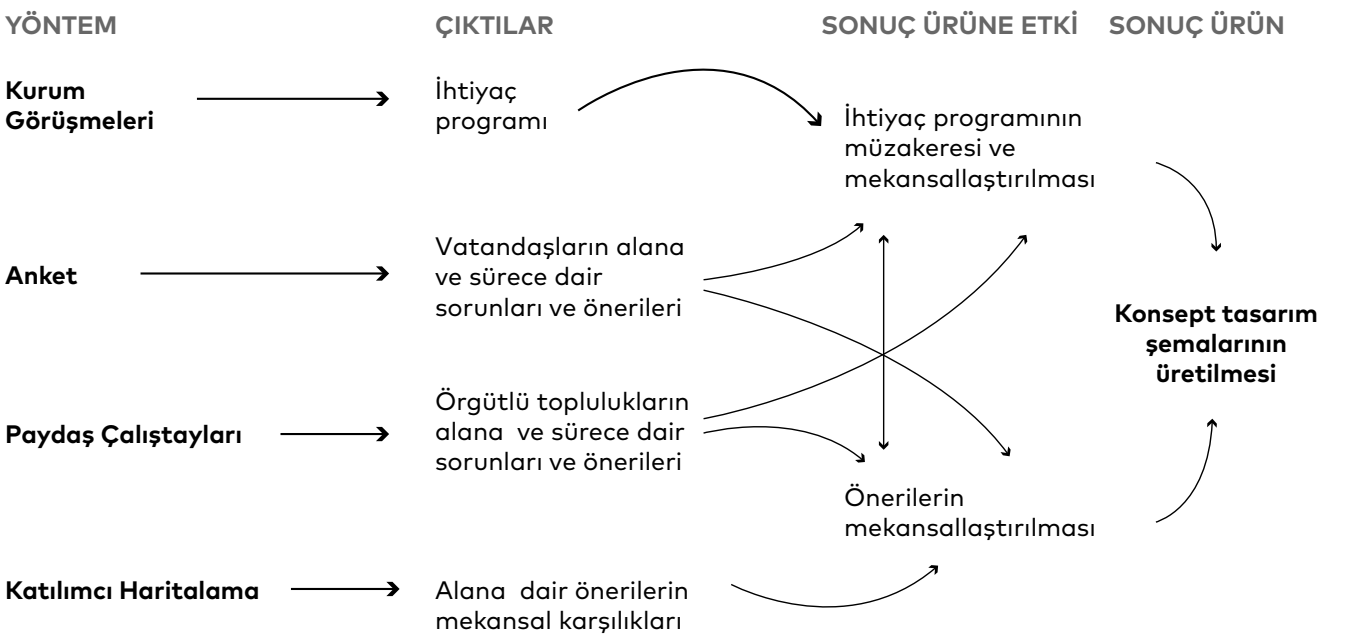
15 ve 16 Eylül 2020 tarihlerinde üç oturum şeklinde gerçekleştirilen paydaş çalıştaylarına toplam 32 kişi katılım göstermiştir. Kişi sayısı ve konuşma süreleri dikkate alınarak gruplar halinde gerçekleşen çalıştayların katılımcıları sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, mahalle muhtarları, araştırmacı ve akademisyenlerden oluşmaktadır.

Her üç oturumda da aynı kurgu uygulanmıştır: Çalıştayın ilk bölümü süreç hakkında bilgilerin verildiği sunum ile başlamış; sunumda genel hatlarıyla katılımcı tasarım süreci, çalıştayın kurgusu ve anket sonuçları anlatılmıştır. Katılımcı, şeffaf, süreç odaklı, bütüncül, yenilikçi ve duyarlı bir süreç organizasyonunu amaçlayan Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresi katılımcı konsept tasarım süreci içinde halktan ve sivil toplum temsilcilerinden bu alana ilişkin veri, deneyim ve öneri toplanmasını içeren birinci etabın önemli bir parçası olan paydaş çalıştayının çıktıları, eş zamanlı olarak yürütülen vatandaş katılımı sürecinin (anket ve haritalama araçları) çıktılarıyla birleşerek; ikinci etapta ulaşılması hedeflenen konsept tasarım önerisinin ilke ve temellerini oluşturacaktır.

Çalışma kapsamında çevresi ile birlikte ele alınan bu alan; Karaköy/ Galata, Beyoğlu ve Maçka/Dolmabahçe alt bölgelerinin bir araya gelmesiyle oluşan vadi sistemi ve bu sistemin denizle buluştuğu Karaköy, Tophane, Fındıklı, Kabataş ve Dolmabahçe aksını kapsayacak biçimde ele alınmaktadır.

Katılımcı süreç kapsamında yapılan kurum görüşmeleri, anket çalışması ve katılımcı haritalama araçları ve paydaş çalıştayları; alana ilişkin söz sahibi olan ya da olması beklenen farklı grupların sürece farklı düzeylerde katılımını sağlamayı amaçlamaktadır. Kurumlarla yapılan tekil ve toplu görüşmeler, kurumların ihtiyaç programları üzerinden alana ilişkin mekânsal tasarruflarını açığa çıkarırken; çevrim içi yapılan anket ile vatandaşların alana ve sürece dair sorun tespiti ve önerileri alınarak değerlendirilen anket sonuçları konsept tasarım sürecinin analizlerine eklemlenmiştir.

Halkın alana dair önerilerini mekânsal olarak ifade etmesine olanak sağlayan katılımcı haritalama aracı, halihazırda internet sitesi üzerinden paylaşılmış olup, güncel durumda devam eden süreç tamamlandığında elde edilen önerilerin mekânsallaştırılmasının da tasarım sürecine dikkate değer bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tasarım - Karar Alma Süreci

Üç oturum halinde kurgulanan paydaş çalıştayı, katılımcıların alana ve sürece dair sorun tespitlerini ve önerilerini irdelemekte; Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresine ilişkin konsept tasarım şemalarının üretilmesi sürecinde önerilerin mekânsallaştırılması ve süreci iyileştirmeye dair öneriler aşamasında çalışmaya katkıda bulunmaktadır. Çalıştay kapsamında da aktarılmış olan anketin genel sonuçlarına göre halkın Kabataş'ı ziyaret amaçlarının aktarma yapma ve buluşma aktivitelerinde yoğunlaştığı, oturma/dinlenme, kültürel etkinlik, yeme-içme ve turistik gezi gibi faaliyetlerin bu işlevleri takip ettiği görülmektedir.

Kabataş'ta trafik yoğunluğu alanda tespit edilen sorunların başında gelmekte, bakımsızlık, gürültü kirliliği, yaya erişim engelleri ve yeşil alan yetersizliği bu sorunu takip etmektedir. Fındıklı Parkı'na ilişkin sorun tespitleri de -trafik yoğunluğu dışında- Kabataş ile örtüşmektedir. Kabataş ve Fındıklı Parkı'na dair öneriler ise tümüyle örtüşmekte ve ağaçlık alan, oturma alanları, performans alanları, sanatsal öğeler başlıca mekânsal talepleri oluşturmaktadır.

Kabataş'ın anket katılımcılarının zihinlerinde yaptığı çağrışımlar "İstanbul", "deniz", "aktarma", "merkez" ve "ulaşım" kavramları üzerine odaklanmakta; gelecekte nasıl bir Kabataş görmek istediklerine dair soruya verdikleri yanıtlardan, daha yeşil, denizle ilişkisi daha güçlü bir Kabataş görmek istedikleri anlaşılmaktadır.

Çalıştay akışı içerisinde, katılımcı konsept tasarım sürecine dair önemli bilgilerin paylaşıldığı sunumun ardından, her biri sürece ve mekâna dair sorunların konuşulduğu 1. Oturum ile sürece ve mekâna dair çözüm önerilerinin konuşulduğu 2. Oturum'dan oluşan çalıştay kurgusu katılımcılarla paylaşılmıştır. Katılımcıların sürece ve mekâna dair sorunları aktarması için her konuşmacıya 5'er dakika verilen serbest kürsü bölümünde katılımcılar kendi perspektiflerinden Kabataş'a ilişkin değerlendirmelerini, ardından sürece ve mekâna dair çözüm önerilerini aktarmıştır.

Çalıştaylarda katılımcılar tarafından dile getirilen sorun, öneri ve değerlendirmeler, bu raporda öne çıkan tematik başlıklar altında özet olarak aktarılmıştır.

Katılımcılar

OTURUM 1

KABATAŞ PAYDAŞ ÇALIŞTAYI

15 Eylül 2020 / 10:00 - 12:30

BİMTAŞ

Nazım Akkoyun
Nur Kardelen Öztürk
Esra Turgut
Cansu Yapıcı
Müge Yorgancı

İPA

İbrahim Çelepöven
Melis Kulaç
Ozan Can Özübal

MSGSÜ

İdil Akyol
Ahmetcan Alpan
Derya Altıner
Melih Birik
Barış Göğüş
İnci Olgun
Tuğçe Tezer

PAYDAŞLAR

Zerrin Bayrakdar
İstanbul Kent Savunması

Faruk Dığış
Peyzaj Mimarları Odası
İstanbul Şubesi

Semih Ertürk
Şehir Plancıları Odası
İstanbul Şubesi

Mine Esmer
Yüksek Mimar

Güngör Evren
İnşaat Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

Ersin Kiriş
Politeknik Mühendis Mimar
Şehir Plancıları Dayanışma
Derneği

Turgay Kerem Koramaz
İstanbul Teknik Üniversitesi

Deniz Ova
İstanbul Kültür Sanat Vakfı

Betül Tanbay
İstanbul Hepimizin Girişimi

Engin Uzunoğlu
İstanbul Modern

Mücella Yapıcı
Mimarlar Odası İstanbul
Büyükkent Şubesi

OTURUM 2

KABATAŞ PAYDAŞ ÇALIŞTAYI

16 Eylül 2020 / 10:00 - 12:30

BİMTAŞ

Nazım Akkoyun
Akif Burak Atlar
Nur Kardelen Öztürk
Esra Turgut
Cansu Yapıcı
Müge Yorgancı

İPA

İbrahim Çelepöven
Melis Kulaç
Ozan Can Özübal

MSGSÜ

İdil Akyol
Ahmetcan Alpan
Derya Altıner
Melih Birik
Barış Göğüş
İnci Olgun
Tuğçe Tezer

PAYDAŞLAR

Asu Aksoy
Bilgi Üniversitesi

Görkem Akyol
Yaya Derneği

Bahar Bayhan
Mekânda Adalet Derneği

Tuğçe Kaplan
Sokak Bizim Derneği

Zeynep Kılıç
Taksi Şoförleri Odası

Gizem Kıygı
Şehir Dedektifi

Ziya Özdem
Altı Nokta Körler Derneği

Seren Sağdıç
Yüksek Mimar

Erdem Üngür
Herkes İçin Mimarlık Derneği

Tahir Can Yarımoğlu
Erişilebilir Kent Atölyesi

Mine Yıldırım
Dört Ayaklı Şehir

OTURUM 3

KABATAŞ PAYDAŞ ÇALIŞTAYI

16 Eylül 2020 / 14:00 - 16:30

BİMTAŞ

Nazım Akkoyun
Nur Kardelen Öztürk
Esra Turgut
Cansu Yapıcı
Müge Yorgancı

İPA

İbrahim Çelepöven
Melis Kulaç
Ozan Can Özübal

MSGSÜ

İdil Akyol
Ahmetcan Alpan
Derya Altıner
Melih Birik
Barış Göğüş
İnci Olgun
Tuğçe Tezer

PAYDAŞLAR

Adnan Bal
Cihangir Mahallesi Muhtarı

Ayşen Bingöl
Ömer Avni Mahallesi Muhtarı

Nazlı Eğinlioğlu
AYASPAŞA Çevre ve Güzelleştirme Derneği

Fehime Esen
Pürtelaş Hasan Efendi Mahallesi Muhtarı

Çağatay Hayta
Gümüşsuyu Mahallesi Muhtarı

Korhan Gümüş
Açık Radyo

Elif İnce
Gazeteci

Fuat Şensoy
Firuzağa Mahallesi Muhtarı

Rasim Şişman
İstanbul Kent Konseyi

Özcan Yüksek
Magma Dergisi

* Katılımcı isimleri soyadlarına göre alfabetik sıralanmıştır.

Paydaş Çalıştayı Sonuçları

1. SÜRECE VE MEKÂNA DAİR SORUN TESPİTLERİ

Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresi için yürütülen ve konsept tasarım alternatiflerine ulaşmayı hedefleyen katılımcı tasarım sürecinin anket ve çalıştay etaplarında, birbiriyle örtüşecek şekilde alandaki sorun tespitleri ve önerilere dair iki oturumdan oluşan bir ele alış tercih edilmiştir.

Bu nedenle çalıştaya; paydaşların Kabataş'ın geçirmiş olduğu mekânsal dönüşüme ilişkin gözlemleri, eleştirileri ve tespit ettiği sorunları öğrenmek amacı ile herkesin 5'er dakika içinde konuya dair düşüncelerini aktardığı bir serbest kürsü ile başlanmıştır. Her paydaşın sözleri özetlenerek Kabataş'ın son yıllarda geçirdiği mekânsal dönüşüme dair tespitler aşağıdaki başlıklarda toplanmıştır:

- Ekolojik ve kültürel tahribatın boyutları
- Kamusal mekânda ihtiyaçlar ve yaya deneyimi
- Ulaşım odağı olarak Kabataş
- Katılım ve bütüncül planlama

1.1. EKOLOJİK VE KÜLTÜREL TAHRİBATIN BOYUTLARI

Her üç çalıştayda da ortak olarak tartışılan tahribat konusu, aynı zamanda projenin kamu yararı - ekolojik tahribat dengesine dair önemli bir tasarım sorusu ile eşleşmektedir.

Halihazırda yapılan ve çalıştay boyunca tartışmaların ana eksenlerinden birini oluşturan dolgu alanının korunması ve tasarımın buna göre şekillendirilmesi ile dolgunun kaldırılarak oluşturduğu mekânsal, kültürel ve ekolojik tahribatın giderilmesi ekseninde tartışılan konu kapsamında katılımcıların aktardığı fikirler şu şekilde özetlenebilir:

• Alanın tasarımında tarihsel süreçteki dönüşümünün ve proje öncesindeki durumun aktarılabilmesinin, dolgu alanın farkettirilmesinin, o alanın tarihine dair farkındalığın artırılmasının önemi vurgulandı.

Bu farkındalığı arttırmak amacıyla alana Kabataş'ın doğasını, tarihini, önemini, değişimini ve planlama sürecini anlatan bilgi panolarının yerleştirilmesine dair öneri, katılımcıların çoğu tarafından değerli bulundu. Bu bilgilendirici elemanların Yenikapı, Maltepe gibi dolgu alanlarına da yerleştirilebileceğine değinildi.

Hem yargı yoluyla hesap sormaya, hem de mekânda bilgilendirici levhalar aracılığıyla geçmiş proje süreçleri ile yüzleşmeye ihtiyacımız var.
- Mücella Yapıcı

• Kabataş'ta yapılan kıyı dolgusunun Boğaziçi'nde ve İstanbul'da yarattığı ekolojik ve kültürel zararlar konusunda uzman görüşlerinin, alanın yeniden değerlendirilmesi açısından önemli olduğu ve uzman görüşlerinin halkın buna benzer yanlış müdahaleler konusundaki farkındalığının geliştirilmesi için de oldukça değerli olduğu ifade edildi.

Kabataş kıyı dolgusunun Boğaziçi'nde ve İstanbul'da yarattığı ekolojik ve kültürel zararları konusunda uzman görüşlerinin alanın yeniden değerlendirilmesinde kullanılması önemli. ***- Turgay Kerem Koramaz***

Dolgu Alanının Yarattığı "Ekolojik Tahribatın Geri Dönüşümü"

• Kıyı dolgu alanının etkilerinin "tahribat ekolojisi" başlığı altında ele alınması gerektiğine değinildi. Yeni süreçte Kabataş'ta önceliğin; önceki projenin neden olduğu ve bundan sonra neden olacağı zararları bir an önce durdurmak, ilerlemesini engellemek ve nihai olarak bu zararların geri dönüşümünü sağlamak olduğu belirtildi.

Bu bağlamda kıyı dolgusunun neden olduğu ekolojik tahribatın nasıl bir tür koruma yaklaşımı ile geri alınabileceği üzerine çalışmalar geliştirmenin gerekli olduğu; burada seçilecek yaklaşımın sadece ekolojik tahribatı geri almak değil, fiziki çevreyle sınırlı olmayan kent kültürünün korunmasıyla da ilgili olduğu belirtildi. Kıyı dolgusuna ilişkin (bu eklentinin ortadan kaldırılması dahil) yapılacak uygulamalara dair bir "geri dönüşüm projesi" yaklaşımı geliştirmenin gerekliliği ifade edildi.

• Bu konuda verilen zararı ilerletmemenin önemli olduğu belirtilirken, çalıştay sonucunda bu konuya dair uygulanabilir sonuçlar çıkmasının önemi vurgulandı. Bu dolgu alanı kaldırılmak istenilse de, eğer dolgu kaldırma işlemleri başka ekolojik zararlara neden olacaksa, "geri dönüş" amacıyla da olsa yeni şantiyeler yaratılmaması gerektiği belirtildi.

• Öte yandan Kanal İstanbul projesine ilişkin kullanılan "son teknoloji ile imkânsız hiçbir şeyin olmadığı'" söylemine dikkat çekilerek, farklı disiplinlerden uzmanların etüdleri ve çalışmaları doğrultusunda bir "yaratıcı yıkım" müdahalesi olarak kıyı dolgusunun ortadan kaldırılma ihtimaline dair çalışmaların yürütülmesine ihtiyaç olduğu belirtildi.

Bu alanı bir kıyı dolgu alanı olarak düşünmek, tahribat ekolojisi içinde ele almak ve ekolojik tahribatı nasıl bir tür koruma biçimi ile geri alabileceğimizi düşünmek gerekiyor. ***- Mine Yıldırım***

1.2. KAMUSAL MEKÂNDA İHTİYAÇLAR VE YAYA DENEYİMİ

Kamusal mekânlar yayalar için konforlu, güvenli ve ilgi çekici olmalıdır. Kamusal mekân olarak ele alındığında Kabataş günümüzde bir durma ve vakit geçirme alanından çok, kullanıcıların ağırlıkla transit olarak geçtiği bir mekândır.

Bununla birlikte; alanı çevreleyen önemli işlevler (MSGSÜ, BJK İnönü Stadyumu, Dolmabahçe Sarayı, MSGSÜ Resim ve Heykel Müzesi, Tophane Meydanı, Setüstü'nde yer alan konut dokusu, ...) ve kamusal açık mekânlar sebebiyle kentsel kimlik açısından değerli bir mekânsal odaktır. Katılımcıların önemli bir bölümü kamusal mekâna dair sorun tespitlerinde kentsel hafıza açısından zarar gören Kabataş'ın tarihsel bağlamından kopuk bir dolgu alanına dönüşmesi riskinin altını çizmiştir.

Transfer merkezi işleviyle yenilenmekte olan alanın çevre ile yaya bağlantıları, genel olarak şantiye faaliyetinin gölgesinde, konforsuz ve güvensiz yaya mekânları üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Mekân ve Kentsel Hafıza

• Çalıştay oturumlarında, bir mekân olarak Kabataş'ın sahip olduğu majör ve minör hafızaların ortaya çıkarılmasını sağlayacak yöntemin ne olacağı üzerinde duruldu.

Alanın sahip olduğu örüntülerden, örneğin Kabataş'ın tarihsel kimliği, Setüstü'nde yaşayanların bu mekânı nasıl kullandığı gibi başlıkları da içeren bir yöntem doğrultusunda, Kabataş'ın "kentsel hafıza"sının alana nasıl taşınabileceği tartışıldı.

Kabataş'ın tarihsel kimliğini, Setüstü'nde yaşayanların bu mekânı nasıl kullandığı gibi bilgilerle beraber eskiden süzdüğümüz tarihi örüntüleri nasıl buraya taşıyabiliriz? *- Asu Aksoy*

• Alan üzerine çalışılırken Dolmabahçe Meydanı'nın mutlaka dikkate alınması gerektiği belirtildi. Nusretiye Camii'nden Tophane Meydanı'na kadar olan bölgenin kültürel, tarihi ve alanın ziyaretçilerinin hafızasında yer etmiş niteliklerinin göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulandı.

Burada özellikle Menderes dönemindeki müdahaleler yüzünden şehrin denizle ilgili ilişkisi tamamen değişti. Bu alanda Nusretiye Camisi'nden Tophane Meydanı'na kadar kentsel hafıza yok sayılıyor.
- Korhan Gümüş

• Kabataş ve Fındıklı'da geçmişte MSGSÜ öğrencilerinin yaptığı heykellerin yer aldığı ifade edilirken, bu heykellerin alana tekrar yerleştirilmesinin sağlanmasının, alanın ve kullanıcının hafızası açısından önemine değinildi.

Eskiden MSGSÜ öğrencilerinin heykelleri vardı. Onların geri gelmesini istiyoruz. *- Çağatay Hayta*

• Sivil toplum kuruluşları ve halkın itirazları sonucunda vazgeçilen Martı Projesi'nin de ziyaretçilere hatırlatılmasının, mekânın hafızası açısından gerekli olduğu ifade edildi.

Kabataş'ın kent merkezi olduğunu unutmamak gerek. Dolayısıyla yapılmış büyük yanlışları nasıl düzeltebiliriz, bunu düşünmek gerek.
- Zerrin Bayrakdar

Kamusal Mekânlar: Fındıklı Parkı

• Fındıklı Parkı'nın Kabataş - Karaköy sahil hattı üzerinde ulaşılabilir ve yeşil tek kamusal mekân olması üzerinde duruldu. Yapılacak proje çalışmaları ile birlikte Fındıklı Parkı'nın sadece yakın komşuluğundaki alanların değil, çok daha geniş bir bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılaması gerektiği ifade edildi.

Bizim de yeşil alan açısından sıkıntılarımız var. Bölgede yeşil alan olarak sadece Cihangir Parkımız var. Kabataş bu açıdan oldukça önemli. Oranın sürekli atıl halde kalması ve çay bahçesi ihtiyacının yeterince karşılanamaması en önemli problemlerimiz. - *Adnan Bal*

• Karaköy'den Kuruçeşme'ye kadar deniz kenarında oturmaya ve yürümeye elverişli yerlerin azlığı konusu öne çıkan tespitlerden bir diğeri olup, Fındıklı Parkı'nın bu anlamda değerlendiriliyor olmasının önemi ifade edildi. Fındıklı Parkı'nın daha çok insana hitap edebilecek, bir tost çay için oturulabilecek şekilde düzenlenmesinin gerektiği belirtildi.

Kamusal Mekânda Yaya Deneyimi

• Kabataş ve Fındıklı Parkı'nda yaya kullanımının nasıl olduğu, kullanıcıların burada ne kadar vakit geçirdiği, günde kaç kişinin bu alanları kullandığı gibi konular dikkate alınarak, alana özgü sağlıklı tasarımların geliştirilmesi gerektiği üzerinde duruldu.

Kabataş'ın merkezinde ve Fındıklı Parkı'nda yaya kullanımının nasıl olduğu, insanların burada ne kadar vakit geçirdiği, günde kaç kişinin bu mekânları kullandığı gibi bilgiler dikkate alınarak daha sağlıklı tasarımlar elde edilebilir. - *Görkem Akyol*

• Alanda yaya güvenliğinin öncelikli olarak düşünülmesi gereken konulardan olduğu, alandaki taşıt dolaşımı ve yaya güvenliği ile ilgili bir etüd çalışmasının gerekli olduğu belirtildi. Mekâna yapılacak her müdahalenin, mutlaka yaya odaklı olması gerektiği vurgulandı.

Arabasızlığı esas almamız gerekiyor. Yayalar arabalardan arta kalan yerlerde yaşıyor. - *Özcan Yüksek*

• Yaya erişiminin nitelik açısından düşündürücü durumu ve araçların seyahat sürelerinin / trafik yoğunluğunun alan için oldukça önemli bir problem olduğu ifade edildi.

• Güvenli, kapsayıcı, kesintisiz bir yaya erişiminin olmamasının, alana dair en önemli sorunlardan biri olduğu vurgulanırken, inşaat suçlarının bu sorunun en önemli sebebini oluşturduğuna dikkat çekildi. Özellikle MSGSÜ'den Tophane'ye kadar olan kıyı bandının sürekli inşaat halinde olmasının, kent nüfusu ve özellikle yayalar için güvensiz ve denetimsiz alanlar yarattığı, hatta can güvenliğini tehlikeye attığı belirtildi.

Burada güvenli, kapsayıcı, kesintisiz bir yaya ulaşımının olmaması birinci sorun. Bunun en önemli sebeplerinden biri bölgedeki inşaat suçları. - *Bahar Bayhan*

• Kabataş kıyısında yer alan şantiye yapılarının yaya erişimi açısından bir engel teşkil ettiği, bu problemin dikkate alınması ve yapıların bir an önce kaldırılması gerektiği ifade edildi.

• Yaya yolu rehabilitasyonunun deniz ve kıyı ilişkisi ile birlikte düşünülerek, kıyı hattı boyunca yaya yolunun düzenlenmesi gerektiği ifade edildi.

• Setüstü'nden ulaşım amaçlı, iskele ve metroya ulaşılabilmesi için bir merdiven yapılmasının gerektiği ifade edildi. Daha önce ilgili mercilere iletildiği belirtilen bu gereksinimin, alanın yerleşik kullanıcılarını rahatlatacağı vurgulandı.

• Kabataş Transfer Merkezi'nin mevcut yapısal durumunda deniz kenarında bulunan alanlara halkın erişiminin sağlanamadığı belirtildi. İskeleden çıkıp demir malzemeden yapılmış bir sınırın yanından vapura ulaşıldığı ve bu durumun vapur kullanıcıları için sorun oluşturduğu ifade edildi.

• Kabataş ve yakın çevresinin bir aktarma merkezi olmasının yanı sıra bir yönlendirme merkezi olduğu belirtilirken; şantiye alanı ve çevresi dolayısıyla alanda bir yönlendirme probleminin var olduğu, birkaç tabela üzerinden yön bulmaya çalışmanın ise oldukça yetersiz kaldığı ifade edildi.

Burası bir aktarma merkezi olmanın dışında bir yönlendirme merkezi. Şantiye yüzünden bir yönlendirme problemi var. ***- Tahir Can Yarımoğlu***

Afet Toplanma Alanı Olarak Kabataş

Kabataş'ın bir kent içi kamusal mekân olarak kullanımı üzerinden ele alınmasına ek olarak, bu alanın İstanbul gibi depremsel niteliği oldukça yüksek bir kentin ciddi bir nüfus yoğunluğuna sahip bir merkezinde yer alması nedeniyle "afet toplanma alanı" kimliği de çalıştay kapsamında sorun tespitlerine konu olmuştur.

• Çalıştayda en çok üzerinde durulan konulardan biri olan kıyı dolgusu ile ilgili olarak, üzerinde yapılacak müdahalelerin, beklenen İstanbul depremi dikkate alındığında, geçici olabileceği ifade edildi.

• Alanın Boğaz hattındaki özgün konumu nedeniyle kıyı alanı dayanıklılığının düşünülmesi gerektiğinin altı çizilirken, kıyıda yer alacak tasarımların bu bağlamda düşünülmesi gerektiği belirtildi. İklim krizi meselesinin de gündeme alınmasının ve afet dayanıklılığına uygun tasarımların geliştirilmesinin önemi vurgulandı.

Boğaz hattındaki özgün konumu nedeniyle kıyı alanı dayanıklılığının düşünülmesi gerekiyor. İklim krizi meselesinin ele alınması gerekiyor.
- Mine Yıldırım

• Bölgede deprem toplanma alanlarının oluşturulmasına ilişkin fikirler dile getirildi. Kabataş ve komşu mahallelerin yoğun olarak kullandığı Fındıklı Parkı'nın komşu mahallelerin de kullanımına olanak sağlayacak şekilde deprem toplanma alanı olarak düşünülmesinin önemi üzerinde duruldu.

Fındıklı Parkı bizim çok yoğun kullandığımız bir alandı. Depremdeki toplanma alanımız İnönü Parkı'nın karşısındaki ufak park olduğu için 1999 depreminde pek çok arkadaşımız Fındıklı Parkı'nda gecelemek zorunda kaldı. ***- Nazlı Eginlioğlu***

1.3. ULAŞIM ODAĞI OLARAK KABATAŞ

Bir transfer merkezi olarak kavranan ve yürütülen katılımcı tasarım süreci kapsamında yapılan anketin sonuçlarına göre de "aktarma yapmak" amaçlı kullanımı ön plana çıkan Kabataş; toplu taşıma araçları ve özel araçlar ile yapılan seyahatlerin yoğunlaştığı, yaya erişimi ve bisikletli ulaşımının ise pek çok engel ile kesintiye uğradığı bir alandır.

İstanbul'un birçok bölgesini birbirine bağlayan otobüs, tramvay, füniküler, vapur, motor vb. toplu taşıma araçlarının önemli bir düğüm noktası olan Kabataş ve çevresinde, uzun süredir otopark sorunu ve istisnai zamanlar dışında her daim yoğun olan araç trafiği görülmektedir.

Başlangıcı 4 yıl öncesine dayanan şantiye süreciyle -2019 yılında geçici iskelenin açılmasıyla kısmen yaya erişimine açılmış olsa da- oldukça konforsuz, tanımsız ve kısıtlı bir hal alan yaya erişim aksları ile ulaşım açısından oldukça sorunlu bir bölgedir.

• Çalıştay oturumlarında, Kabataş'ın tasarımı konusu ele alınırken sadece proje alanı ile sınırlandırılmadan, bağlantılı olduğu bölgeler açısından da düşünmenin gerekli olduğu ifade edildi. Hem bölgenin direkt bağlandığı Cihangir gibi semtler ile sahip olduğu ilişki, hem de transfer merkezi fonksiyonu nedeniyle özellikle deniz yoluyla kentin birçok farklı bölgesiyle bağlantısının oldukça önemli olduğu, burada gerçekleştirilecek tasarımın sadece proje alanıyla sınırlı olmadığı ve Kabataş'ın uzandığı her alanı ilgilendirdiği, örneğin iskele ve çevresinin tasarımı yapılırken Cihangir'in kıyıya inen sokaklarının da dikkate alınması gerektiği vurgulandı.

• Kabataş'ta yapılacak uygulamanın sadece mekânsal bir tasarım projesi olarak düşünülmemesi gerektiğine değinilirken, Kabataş için yeni ulaşım hattı potansiyellerinin araştırılmasına duyulan ihtiyaç vurgulandı. Vapur seferlerinin sıklaştırılması, (Avrupa Yakası kıyı bölgesinde erişim sağlamak üzere) Yenikapı ve Sarıyer gibi semtlere eklenebilecek deniz hatları gibi ulaşıma yönelik yeniliklerin İstanbullular için önemli ve ulaşımı kolaylaştırabilecek çözümler olabileceği ifade edildi.

Kabataş öncelikle bir aktarım merkezi benim için de. Oranın aktif bir aktarım merkezi olmasını önemsiyorum. Seferlerin sıklığının arttırılması temenni ediyorum. Buradaki iskelede özellikle vapurlara giriş çıkışta engelli dostu bir tasarım yapılmasını istiyorum. ***- Elif İnce***

• Kabataş'ın Adalılar tarafından Adalar'dan İstanbul'a açılan kapı olarak düşünüldüğü; bu düşüncenin Adalarda yaşayan halk ve ziyaret eden turistler dikkate alınarak, doğru tasarım yaklaşımlarıyla somutlaştırılmasının beklendiği ifade edildi.

Kabataş, Adalar'ın İstanbul'a açılan kapısı. Adalar'ı biz Kabataş'a uzatmak isteriz. ***- Asu Aksoy***

• Bölgenin transfer merkezi fonksiyonu dikkate alındığında, şu anda çalışmaları devam eden metro hattı açıldığı zaman füniküler, tramvay ve iskeleler ile kurgulanacak ilişkinin kullanıcılar açısından oldukça önemli olduğu ifade edildi.

Taşıt dolaşımı ve yaya güvenliğinin bir arada çalışılması gerektiğini düşünüyorum.
- Turgay Kerem Koramaz

• Bölgenin mevcut kullanımının özellikle yaşlı nüfus ve çocuklar için uygun olmadığı, otobüs duraklarına olan yürüme mesafesinin uzun ve tanımsız olduğu ifade edildi. Bu uzun mesafeler arasında çocuk parkları ve dinlenmek için uygun alan tasarımlarının gerekliliğine değinildi.

Çocuk parkımız yok. Önceki çocuk parkı kaldırıldı. Daha hijyenik standartlarda bir park ihtiyacı var. Setüstü'nden ulaşım amaçlı, iskele ve metroya ulaşılabilmesi için bir merdiven yapılmasını istiyoruz. ***- Ayşen Bingöl***

• Kabataş ve çevresinin mevcut fiziksel yapısının -farklı bedensel engelleri bulunan- engelli nüfusun kullanması açısından oldukça zor bir alan oluşturduğu, aslında bu nüfus grubunun kentte "müdahalelerle engellendiği için engelli olduğu" vurgusu yapıldı.

İstanbul'da oturup da engelli olan ve Kabataş'a gitmemiş kişi düşünemiyorum. Diğer illerden gelen arkadaşlarımız da Kabataş'a uğramadan yapamıyorlar, orada moral buluyorlar. ***- Ziya Özdem***

• Yapılacak tasarımda kullanıcılar için otobüslerden iniş ve binişlerin daha güvenli ve konforlu bir biçimde yapılabilabilmesi için bir niş yapılmasının faydalı olacağı belirtildi. Emniyetli, yeşil alanla beraber kurgulanan, engelsiz ve daha çok deniz trafiğine endeksli bir fizik mekân tasarımının, alanda gerçekleşen turizm faaliyetine de çok büyük katkıları olabileceği vurgulandı.

Emniyetli, yeşillikli, engelsiz ve daha çok deniz trafiğine endeksli olabilecek bir yapılandırma olursa turizme de çok büyük katkıları olabileceğini düşünüyorum. ***- Esmeray Akar***

• Tasarımda ulaşım konusu bağlamında bireysel otomobil ve toplu taşıma sistemlerinin yanında bisiklet, scooter gibi mikro erişim sistemlerinin de dikkate alınması gerektiği belirtildi.

Mikro erişimin de (bisiklet, scooter gibi) ulaşım bağlamında düşünülmesi gerekiyor. ***- Tahir Can Yarımoğlu***

• Taksilerin bölgede daha iyi hizmet vermesi adına yeni tasarımda taksiler için bir cep ayrılması talep edildi.

Kabataş'ın ulaşım özelliğinin önemini kabul ediyorum ama aktarmayı iyileştirmek ve yaya dolaşımını rahatlatmak yeterli. Abartmamak, büyük yapılar yapmamak gerek.
- Güngör Evren

1.4. KATILIM VE BÜTÜNCÜL PLANLAMA

Konumu, bulunduğu bölgenin önemi ve sunduğu işlevler bakımından İstanbul'un önemli alt merkezlerinden biri olan Kabataş, 2010'lu yılların başında şeffaflıktan ve hesap verebilirlikten uzak bir proje ile gündeme gelirken kamuoyunda ciddi tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Transfer merkezi şeklinde düzenleme kararının alınışından projenin detaylarına ve şantiye safhasına kadar süreç kamuoyuna yeterli bilgi verilmeden ve şeffaflıktan uzak yürütülmüştür. Bu şekilde kullanıcısından koparılarak tasarlanan Kabataş Transfer Merkezi, doğal olarak mekânsal dinamiklerden ve bağlamından kopuk olduğu gerekçesi ile oldukça eleştirilmiştir. Bugün yapılan katılımcı planlama ve tasarım çalışmalarının amacı, geçmişte yapılan hatalı uygulamaların telafi edilmesi ve kapsayıcı bir tasarım anlayışının geliştirilmesidir.

Her gün binlerce İstanbullunun farklı amaçlarla kullandığı bir kamusal mekân olan Kabataş için geliştirilecek tasarım; mekânsal bağlamının getirdiği dinamikler, kullanıcı çeşitliliği ve farklı ulaşım biçimlerinin bir arada bulunmasının yarattığı çok aktörlü yapı ile tek bir kişi, kurum ve merci tarafından biçimlendirilemeyecek önemdedir. Kabataş'ın geleceği için yeni bir sayfa açılarak gelinen noktada bugün, tüm aktörlerin sürece dahil edildiği, kararların nasıl alındığına dair şeffaflığın sağlandığı, kullanıcıların, yetki sahiplerinin ve bu mekâna dair söyleyecek sözü olanların bir araya gelerek tartışabildiği daha şeffaf, daha eşit ve daha katılımcı bir tasarım süreci hedeflenmektedir. Bu hedef sadece Kabataş için değil, aynı zamanda İstanbul'un kamusal mekânlarının tasarımında benimsenmesi elzem olan ilkeleri de ortaya koymaktadır.

• Kabataş Transfer Merkezi projesinin tasarım sürecinde bütüncül olarak alanın kavranabilmesi için, burada yapılacak çalışmaların üst ölçekli planlarla ve bu planlarla alanın yüklendiği işlevlerle ilişkilendirilmesinin gerekliliğinin altı çizildi.

Plan ilişkisi bütüncül olarak kurulmalı; Alan, üst planlarla da ilişkilendirilmeli.
- Güngör Evren

• Galataport Projesi'nin Kabataş - Karaköy aksına yönelik olarak yapılan çalışmaların dışında bırakılmaması gerektiği ifade edilerek, alanın mevcut âtıl durumu ile Galataport projesi arasındaki ilişkinin araştırılması gerektiği belirtildi.

• Konsept tasarımın hukuki süreçler ve doğru planlama yaklaşımlarıyla -teknik ve yasal açıdan- altını doldurmanın önemi vurgulandı. Günümüzde gelinen noktada kamunun uğradığı zararlara ilişkin İBB'nin hukuki bir süreç başlatması gerektiği, bu hukuki sürecin İstanbullularla beraber yürütülmesinin ve halkın geçmiş ve halihazırda işleyen süreçten haberdar edilmesinin değerli olacağı belirtildi. Yeni yapılacak uygulamaların daha önce Kabataş'ta gerçekleştirilen hukuksuz uygulamaları meşrulaştırmadan, onlarla yüzleşerek yürütülmesi gerektiğinin altı çizildi.

Martı projesi nedeniyle kamuya verilen zararın ve bu zararın sorumlularının gündem yapılması gerekli. ***- Ersin Kiriş***

• Kabataş'ın -fizik mekân kullanımı açısından- mevcut halinin tespiti için, alanda bir çalışma yapılabileceği ifade edildi.

Katılım Süreci

Katılımcı tasarım sürecine halkın geniş kapsamlı, etkin ve tasarım ilkelerine etki edecek biçimde dahil olabilmesi için -pandemi koşulları nedeniyle yalnızca internet sitesi üzerinden gerçekleştirilen- iki aşamalı bir süreç kurgulanmıştır. Sürecin ilk aşamasında istanbulsenin.org/kabatas sayfasında yayınlanan anket formu kullanılırken, ikinci aşamada yine aynı sayfa üzerinde yayınlanan ve hala sürmekte olan harita işaretleme aracı geliştirilerek halkın kullanımına açılmıştır.

• Yalnızca dijital ortamda yapılan anketlerin -katılımcı profilinin kısıtlı olması nedeniyle- yanıltıcı olduğu ve anketle alınan geri dönüşlerle birlikte, yerinde inceleme de yapmak gerektiği vurgulandı.

• Halk katılımının sadece proje tasarım sürecinde değil, uygulama sürecinde de düşünülmesi gereken bir öğe olduğu ve bu konuya dair yöntemler geliştirilmesi gerektiği ifade edildi.

Katılımcı uygulamalar aracılığıyla, kentlilerin inşa sürecinin de bir parçası olmalarını sağlamak önemli
- Semih Ertürk

• Tasarım sürecinin tasarlanması ve geliştirilmesinden önce, bir program geliştirme sürecinin yer alması gerektiği ifade edildi. Program geliştirmeyi kimin yapacağı, tasarım sürecin nasıl gerçekleşeceği gibi soruların üzerinde detaylı bir şekilde çalışılması ve süreçler hakkında paylaşımların şeffaf bir şekilde yapılması gerektiği üzerinde duruldu.

• Kabataş - Karaköy hattında güvenli, kesintisiz bir yaya aksı için tasarım açısından farklı paydaşların sürece doğrudan katılımına izin verilerek, deneyime yönelik paylaşımlar ile zenginleşen bir tasarım çalışması geliştirilmesinin önemli olduğu vurgulandı.

Kabataş - Karaköy hattında güvenli, kesintisiz bir yaya hattı için tasarım anlamında farklı paydaşların doğrudan katılımına izin vererek deneyime yönelik bir tasarım çalışmasının önemli olduğunu düşünüyorum. ***- Bahar Bayhan***

• Alanda yapılacak iyileştirme çalışmalarının alanlarında yetkin akademisyenler ve uzmanlar eşliğinde yapılması gerektiği ve bu alanda yapılacak çalışmaların mevcut durumdan daha kötü bir duruma neden olmaması gerektiği vurgulandı.

• Çalıştaya katılan paydaşların içinde yer aldığı ortak bir bildiri hazırlanmasına dair bir öneri geliştirildi ve bu öneri katılımcıların genelinden olumlu bir geri dönüş aldı. Ortak bildiriye ek olarak, katılımcıların Kabataş'a dair hayallerinin tasarım ve fiziksel mekâna yansıması konusuna odaklanıldı.

Alanın şekillenmesini sağlayan bütün inşaat sürecinin bu alanı -kent halkına- nasıl kapattığından başlanarak, buradaki temel sorunlar ulaşım ve kullanım farklılıkları olarak ifade edilmesine rağmen, ekolojik tahribatı da gözeten bir bildiri fikri değerlendirildi.

Biz, sivil toplum kuruluşları, Kabataş'ı nasıl hayal ediyoruz, bu konuda ortak bir bildiri yazabiliriz. ***- Asu Aksoy***

• İki boyutlu bir haritalama ve işaretleme olanağı sunan katılımcı harita uygulamasının, halka çok boyutlu olarak sunulması talebi üzerinde duruldu. Daha geniş bir katılıma açılması ve işlevlerin çeşitlendirilmesinin yanı sıra, hafızadaki alanların geçmişine dair bilgilerin ve fotoğrafların yüklenmesinin gerektiği belirtildi.

Katılımcı haritayı daha fazla katılıma açmak ve işlev vermenin yanı sıra, harita eskiden kalan hafızadaki alanın geçmişine dair bilgileri ve fotoğrafları yüklemenin mümkün olduğu bir çalışmaya dönmesi iyi olacaktır.
- Asu Aksoy

• Katılımcı haritalama uygulamasının yanı sıra sanal gerçeklik çalışmasının da yararlı olabileceğine vurgu yapıldı. Alanın geçmişi, bugünü ve geleceğine dair çalışmalara yer verilebileceği ifade edildi.

Katılımcı görüşleri / Kelime bulutu

Katılımcılara “Konuşulanlar ışığında, sizce Kabataş ve yakın çevresine dair en önemli 3 sorun nedir?” sorusu sorularak www.menti.com üzerinden cevapları alınmıştır.

Bu aracın tercih edilmesinin nedenlerini; tüm katılımcıların eş zamanlı olarak yaptığı kelime girişlerini ortak bir ekran üzerinde senkronize bir şekilde görüntüleme şansı sunması ve katılımcıların yazdığı kelimeleri hiyerarşik bir düzende değerlendirerek, daha fazla katılımcı tarafından yazılan kelimelerin daha vurgulu gösterimi oluşturmuştur.

Bu ifade aracı, oturum boyunca gerçekleşen tartışmaların katılımcıların zihninde öncelikli olarak belirlediği odak noktalarının tespit edilebilmesi açısından önemlidir.

Tüm konuşulanlar ışığında sizce Kabataş ve yakın çevresine dair en önemli 3 sorun nedir?

I. Oturum Kelime Bulutu - mentimeter.com programı ile üretilmiştir.

Tüm konuşulanlar ışığında sizce Kabataş ve yakın çevresine dair en önemli 3 sorun nedir?

II. Oturum Kelime Bulutu - mentimeter.com programı ile üretilmiştir.

Tüm konuşulanlar ışığında sizce Kabataş ve yakın çevresine dair en önemli 3 sorun nedir?

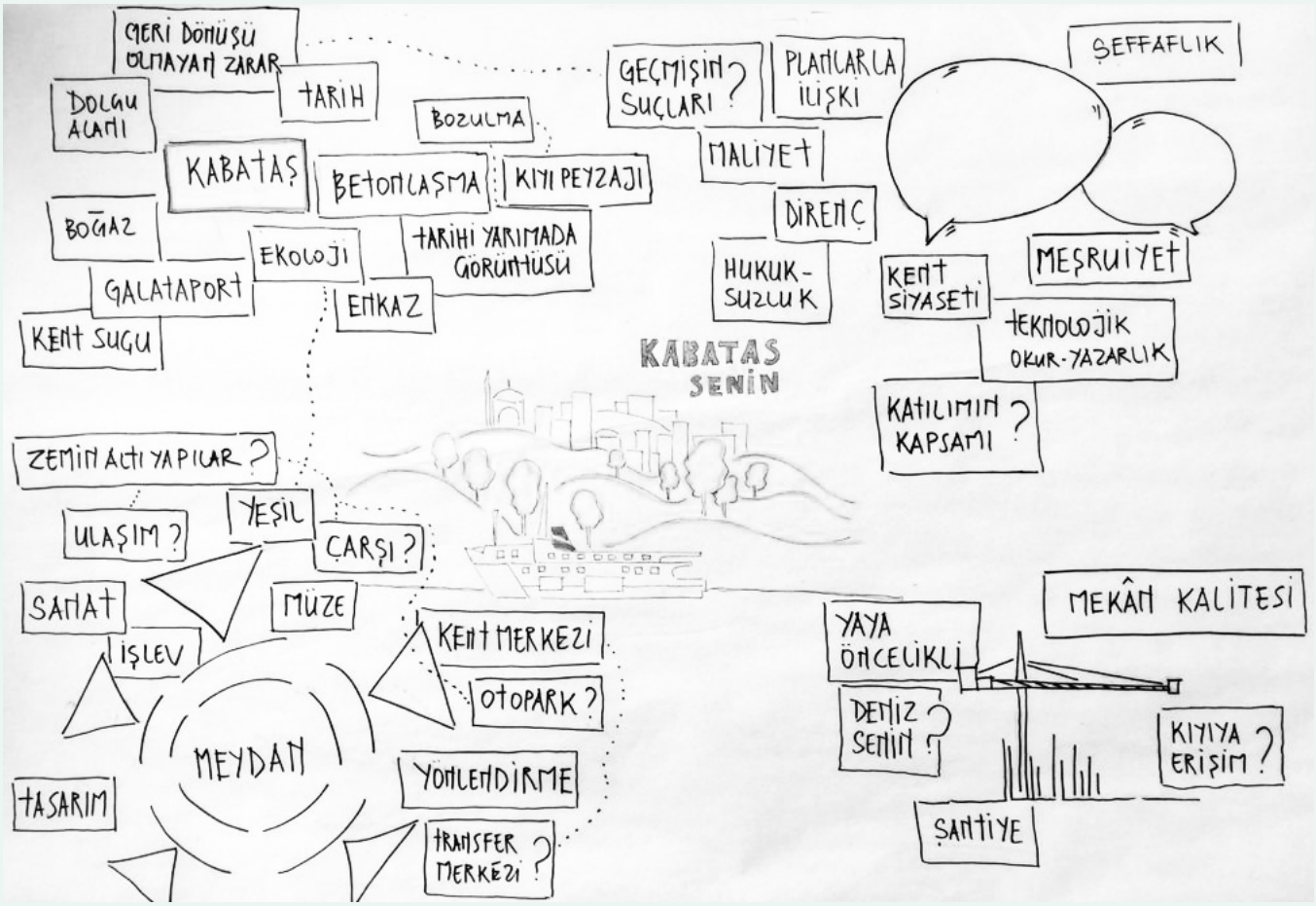

III. Oturum Kelime Bulutu - mentimeter.com programı ile üretilmiştir.

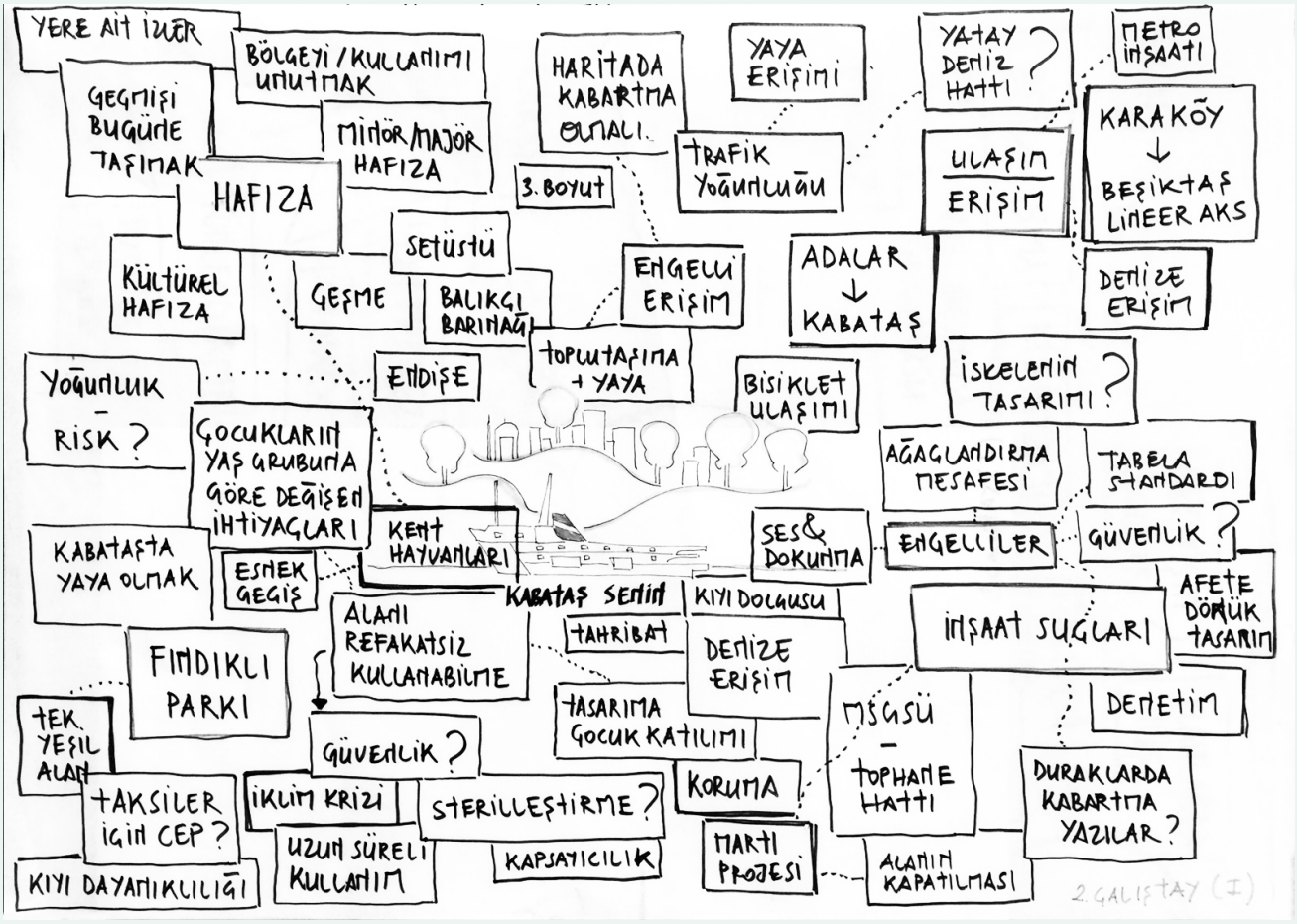
Katılımcı görüşleri / Zihin haritası - Sorunlar

Oturum süresince tüm katılımcıların alandaki gözlem, deneyim, bilgi ve uzmanlıklarına dayanarak ifade ettiği sorunlar, ortak bir zihin haritası oluşturmak üzere not edilmiş; ortak üst kavramlar geliştirilmiş ve kavramlar arası ilişkiler, bağlantılar işaretlenmiştir.

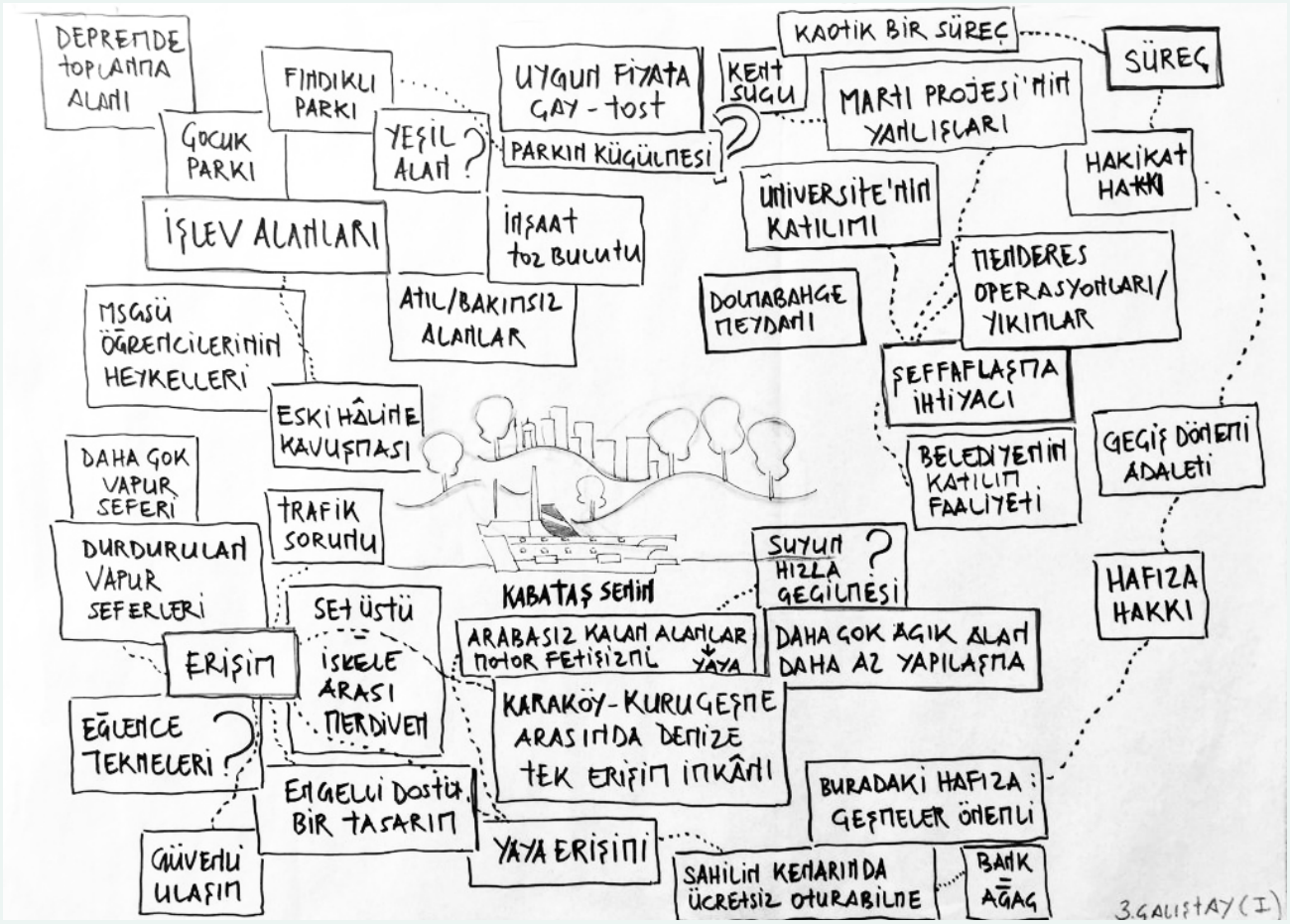
Oturum sonunda bu çalışma tüm katılımcılarla paylaşılarak, oturum boyunca yapılan tartışmanın eksenleri, bu zihin haritası üzerinden açıklanarak netleştirilmiştir.

I. Oturum Sorun Tespitleri - Çizen: Tuğçe Tezer

II. Oturum Sorun Tespitleri - Çizen: Tuğçe Tezer

III. Oturum Sorun Tespitleri - Çizen: Tuğçe Tezer

2. SÜRECE VE MEKÂNA DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çalıştayların ikinci kısmında ise ilk oturumda Kabataş Transfer Merkezi ve yakın çevresine dair sorun tespitlerini paylaşan tüm katılımcılardan, burada gerçekleşen/gerçekleşmekte olan sürece ve mekâna dair çözüm önerilerini 5'er dakikalık süreler içinde paylaşmaları istenmiştir. Burada paydaşlar tarafından ifade edilen çözüm önerileri değerlendirilerek, Kabataş'ın yenilenmesi sürecinde bundan sonra neler yapılması gerektiğine dair öneriler iki ana başlık altında toplanmıştır:

- Mekânsal İhtiyaçlar
- Kapsayıcı Tasarım

2.1. MEKÂNSAL İHTİYAÇLAR

Paydaşların sürece ve mekâna dair önerilerinin konu edildiği oturumlarda tartışmalar mekânsal ihtiyaçlar ve kapsayıcı tasarım meselelerine odaklanmıştır. Mekânsal ihtiyaçlar, Kabataş bölgesinin dinamikleri ve paydaşlardan gelen geri dönüşlerin odaklandığı konular ışığında kentsel doku, deniz-kıyı ilişkisi ve siluet, yeşil alanlar, kamusal açık mekânlar ve kesintisiz yaya erişimi başlıkları altında ele alınmıştır.

Kabataş'ta mekânsal ihtiyaçların çözümlenmesi konusunda İstanbul'un ihtiyacının yüksek maliyetli prestij projeleri değil, aksine daha önce -yanlış bulunan- bu yaklaşımla gerçekleştirilmiş projelerin neden olduğu zararları onarmaya yönelik düşük maliyetli ve kamusal kullanımı destekleyen çalışmalar olduğu düşüncesi tüm katılımcılar tarafından desteklenmiştir. Kullanıcı dostu bir tasarıma ihtiyaç duyduğu düşünülen Kabataş'ta disiplinlerarası bir tasarım süreci yürütülmesi ise, katılımcıların diğer bir ortak beklentisini oluşturmuştur.

Yalnızca mekânsal değişim ve dönüşüm olarak değil, bir kültür mirası olarak da çok yönlü düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum. ***- Seren Sağdıç***

Üretilecek olan tasarımda maliyetler kolay karşılanabilir olmalı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yük yüklememeli. Yalnızca kamusal alan özelliklerine değil, diğer özelliklerine de vurgu yapılmalı. Geri dönülmesi daha güç olan sosyal ve politik hayata etkisine de dikkat edilmeli.
- Turgay Kerem Koramaz

Kentsel Doku: Deniz-Kıyı İlişkisi ve Siluet

• Anket sonuçlarında net bir şekilde ortaya konulan daha yeşil ve denizle ilişkisi daha güçlü bir Kabataş ihtiyacının, projenin tasarım kriterlerine dair önemli referanslar oluşturduğu belirtildi.

Mümkün olduğunca Dolmabahçe'den MSGSÜ'ye kadar çay bahçelerinden arındırılarak, sadece ağaç ve bank olmalı. ***- Nazlı Eginlioğlu***

• Alandaki en önemli sorunlardan birinin, alanın kıyı ile bağlantısının kopması olduğu ifade edilirken, deniz ve kıyı ile bağlantılı bir Kabataş Meydanı ve Fındıklı Parkı'na duyulan ihtiyaç birçok katılımcı tarafından vurgulandı.

Kentsel hafızası, kültür varlıkları ve denizle ilişkisiyle önemli bir mekân ve en iyi şekilde kente geri kazandırılmasını umuyorum.
- Mine Esmer

• İskele yapılarından kaynaklı ortaya çıkan siluet problemi alandaki önemli mekânsal sorunlardan biri olarak ifade edildi. Bu sorunun ortadan kaldırılması ve mekânın kullanıcılarının görsel olarak da hem deniz hem de Tarihi Yarımada ile bağlantı kurabilecekleri biçimde tasarlanmasının önemi vurgulandı.

• Katılımcılar tarafından iskelelerin tasarımında da paydaşlar ile beraber çalışmanın mümkün olup olmadığı soruldu. İskelelerin mekânsal analizinin yanında yaya erişimine etkilerinin nasıl ölçüleği üzerine düşünülmesi gerektiği ifade edildi.

• İskelenin tasarımı ve yeniden işlevlendirme konusunda ekolojik tahribat ve afet dayanıklılığı ile ilgili deneyimi ve çalışması olan katılımcıların sürece dahil olma isteklerinin altı çizilirken, özellikle deniz altı ekosisteminin tahribatı konusuna dikkat edilmesi gerektiği vurgulandı.

• Kabataş'ta yapılacak iskelenin Boğaz ile uyumlu bir şekilde tasarlanması ve gösterişten uzak olmasına dair temenniler ifade edilirken, tasarım açısından Martı Projesi'ne benzer bir yaklaşımdan uzak durulması gerektiği vurgulandı.

Kentsel tasarım ve mimari formla ilgili kıyının, Boğaziçi'nin simgesel değerini yansıtacak çözümler bulunması gerekir. Ama bunların büyük prestij projeleri gibi adlandırılmasındansa yapılan yanlışı ortaya koyan, bu yanlışın kayıplarını ortadan kaldırmaya yarayacak düşük maliyetli çözümlerin üretilmesi önemli olur. Bir kentli olarak bizlerin kamusal alanda yüksek maliyetli projelere ihtiyacımız yok.
- Turgay Kerem Koramaz

Yeşil Alanlar

• Bölgede denizin görülebileceği yeşil alanların oldukça az olduğu ifade edildi. Fındıklı Parkı'nın bu açıdan tek alan olduğu ve yetersiz kaldığı, geliştirilmesi ve çeşitlenmesi gerektiği belirtildi. Bu sorunun yanı sıra deniz kenarında oturabilmek için işletmelerin dışında, kentlilerin herhangi bir ücret ödemeden vakit geçirebilecekleri kamusal mekânlara ihtiyaç olduğu ifade edildi.

En büyük ihtiyacımız yeşil alan. Kişi başına düşen aktif yeşil alan yaklaşık 1.2 m². Daha ulaşılabilir yeşil alanlar oluşturulması temennimiz. *- Faruk Dığış*

• Alanda, anket sonuçlarında da ortaya çıkan, ağaçlık alan ihtiyacına yönelik uygulamalar yapılmasının gerekliliğinin altı çizildi. Bu uygulamalar sırasında, uzman görüşleri doğrultusunda bir yaklaşım sahiplenilmesinin önemine dikkat çekildi.

• Maltepe dolgu alanında yapılan sık ağaç dikimi nedeniyle şu anda zorunlu olarak seyreltme çalışmaları yürütüldüğü ifade edilirken, Kabataş'ta yapılacak ağaçlandırma çalışmalarının İstanbullularla beraber yapılmasının bölgeye aidiyet hissini güçlendirebileceği belirtildi.

Kamusal Açık Mekânlar ve Kesintisiz Yaya Erişimi

• Katılımcılar, Dolmabahçe - MSGSÜ arasındaki hattın ve Kabataş - Karaköy hattının güvenli, kesintisiz bir yaya aksı olarak tasarlanmasının önemini vurgularken, bu hattın yeşil bir şekilde kurgulanmasına ihtiyaç duyulduğunu dile getirdi.

İlk talebimiz, Beşiktaş'tan Karaköy'e kadar tüm deniz hattının önündeki yürüme alanlarının halka açılması. İkincisi de Fındıklı Parkı'nda yalnızca ağaç ve bank görmek istiyorum.
- Nazlı Eginlioğlu

• Bölgede yer alan kültür ve sanat kurumlarına (İstanbul Modern ve MSGSÜ Resim Heykel Müzesi gibi) rahatça ulaşımı sağlamak amacıyla mekânsal yönlendirmelere ihtiyaç olduğu belirtildi.

• Kabataş meydanının trafik kavşağı ve otobüs duraklarının olmadığı örnek bir meydan olarak kamusal kullanıma açılması temenni edildi.

• Tasarım sürecinde, alana sürekli bir aktivite alanı gibi yaklaşılmadan, kentlilerin mekânı kendi istekleri doğrultusunda kullanmalarına imkân verecek biçimde kurgulamanın daha doğru bir yaklaşım olacağı belirtildi. Projeye konu olan alanda kültür üreticilerinin de zaman zaman aktiviteler düzenleyebileceği ifade edildi.

• Alanın transfer merkezi olarak değerlendirilmesinin yarattığı gece-gündüz kullanım farklılığı üzerinde duruldu. Alanın gece kullanımını artırmak için, farklı fonksiyonların eklenmesi gerektiği belirtildi.

Kabataş, şu anda fazlasıyla transfer merkezi olarak değerlendiriliyor. Bunun yarattığı önemli bir sorun da gece gündüz kullanımı. Daha uzun süre, gece de kullanımı için farklı fonksiyonlar eklenebilir. ***- Seren Sağdıç***

• Alana ilişkin mekânsal çözümlerde yapılaşmanın hiçbir şekilde artırılmamasının önemi vurgulanırken, kamusal mekânları artıracak ve buralarda kullanıcıların deneyimlerini iyileştirecek çözümlere ihtiyaç olduğu ifade edildi.

Kabataş'ta hiç yapı olmasın istiyoruz. Daha çok yeşil alan ve daha çok denizden faydalanalım. ***- Fehime Esen***

• Tasarım sürecinde yeraltı otoparkları gibi bölgeye trafik yükü getirecek tasarımlardan uzak durulması gerektiği ifade edilirken, yaya öncelikli ve kamusal kullanım odaklı bir tasarım yaklaşımı beklendiği vurgulandı.

• Alanın tasarımına ilişkin işlevler bağlamında Taksim meydanında yapılan hataların burada tekrarlanmaması temennisi paylaşılırken, alanın mutlaka buluşma mekânları içermesi gerektiğine değinildi.

Dolaysız, süreklilik gösteren bir sistem olmalı. Gece ve gündüz performansı değerlendirilmeli. Buluşma mekânları içermeli. Taksim'de olan hataların burada yapılmaması gerekiyor.
- Tahir Can Yarımoğlu

• Bu alanı hem mekânsal hem de işlevsel olarak tanımlı kılacak unsurların, alanın kültürel dokusuna ilişkin öğeler (örneğin kullanıcıları, tarihsel kimliği, çeşmeleri, balıkçı barınakları vb.) aracılığıyla sağlanabileceği vurgulandı.

Bu alan, buranın dokusuna ilişkin şeylerle (örn: balıkçı barınakları) tanımlı kılınabilir. ***- Tahir Can Yarımoğlu***

• Katılımcılar tarafından alandaki önemli bir eksiklik olarak ifade edilen çocuk parklarının yeni tasarımda mutlaka yer alması talep edildi.

Çocuk parkının ve yeşil alanların, ön plana çıkarılarak trafik sorununun çözülmesini istiyorum. ***- Fuat Şensoy***

• Duyarlı kent mobilyalarının ve engelli bireyler için yönlenmeyi kolaylaştıran mekânsal çözümlerin alan genelinde kullanılması gerektiği ifade edildi.

• Karaköy-Kabataş aksında, Sedad Hakkı Eldem tarafından yapılan yürüyüş yolunun rehabilite edilerek tekrar kullanıma açılmasının gerekliliği üzerinde duruldu.

Daha önce Karaköy'den Kabataş'a kadar Sedad Hakkı Eldem'in yaptığı bir yürüyüş yolu vardı, o da rehabilite edilebilir. ***- Korhan Gümüş***

2.2. KAPSAYICI TASARIM

Paydaşlardan gelen öneriler kapsamında mekânsal tasarım konularına ek olarak planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinde, deneyimlerden beslenen bir kapsayıcı tasarıma duyulan ihtiyaç, farklı temsiliyetler üzerinden yoğun bir şekilde dile getirilmiştir.

Projeye ilişkin tasarım kriterleri belirlenirken, alanı deneyimleyen birbirinden farklı birçok sosyo-ekonomik gruptan kullanıcının ihtiyaçlarını karşılayacak bir yaklaşım doğrultusunda çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda "kapsayıcılık" tasarım aşamasında yoğun dikkat gerektiren bir mesele olarak ön plana çıkmakta; idealize edilmiş bir tasarım yaklaşımı bölgede bir sterilleşme aracına dönüşme riskini taşımaktadır.

Bu bağlamda katılımcıların özellikle Fındıklı Parkı'nda yaşayan evsizler gibi, toplum içerisinde "makbul olarak karşılanmayan" kullanıcıları dışlamayan tasarım ve uygulama talepleri, dikkate değerdir.

Çocuklar ile Birlikte Çocuklar için Tasarım

• Tasarım sürecinde mekânı -ebeveynleriyle veya tek başına- kullanacak paydaşlardan birinin de çocuklar olduğu ifade edilirken, farklı yaş grup aralıklarındaki çocukların ihtiyaçlarının da farklılaştığı belirtildi.

Rekreatif alanların ve transfer merkezinin çocuklarla beraber düşünülmesi çok önemli. Belli bir yaşa geldiğinde transfer amacıyla kullananlar dışında burada yaşayan daha küçük yaş gruplarının güvenli bir şekilde kullanabileceği alanlar yaratılması gerekli. *- Gizem Kıygı*

• Bu bağlamda çocuklar için sadece rekreatif alan tasarlamanın yeterli olmayacağı, transfer merkezinin ve alandaki bütün işlevlerin de, çocukların da bir kullanıcı olarak mekânı kullanacağı gerçeğiyle beraber düşünülmesi gerektiği vurgulandı.

Çocuklarla atölye çalışmaları yapılması gerekiyor. Tüm işlevleri çocuklarla birlikte düşünmek gerek, sadece çocuk oyun alanını değil. *- Gizem Kıygı*

• Belli bir yaşa geldiğinde transfer amacıyla kullananlar dışında burada yaşayan daha küçük yaş gruplarının da güvenli bir şekilde kullanabileceği alanlar yaratılmasının önemine değinildi.

• Kentsel bilgi sistemlerinin de tasarımın bir parçası olduğu, çocukların rahatlıkla kullanabileceği bir sistem kurulması gerektiği belirtildi.

• Transfer merkezinin çocuklar tarafından güvenli ve rahat biçimde kullanılabilecek şekilde kurgulanmasına ihtiyaç olduğu ifade edilirken, her kesimden çocuğun farklı gereksinimlerine yanıt verecek tasarım süreçlerine ihtiyaç duyulduğu vurgulandı.

Transfer merkezi hem kalabalıklığı, hem de nüfusun yabancı ve farklı yerlerden gelen insan yoğunluğu ile birlikte çocuğun yaşam hakkını tehdit eden, fiziksel, ruhsal ve zihinsel açıdan zarar görmeden alanı kullanabilmesini sağlamak gerek. *- Gizem Kıygı*

• Çocukların katılımcı çalışmalarda anlamlı bir yaş grup bölümlenmesi ile bireysel olarak yer almaları gerektiği, bu bağlamda atölye çalışmaları yapılmasının önemli olduğu belirtilirken, çocuklardan aktif geri dönüş alınmasına ihtiyaç olduğu, aksi takdirde çocukların sürece katılım hakkının ihlal edilmiş olacağı ifade edildi.

Sosyo ekonomik olarak birbirinden çok farklı çocuklar alanı kullanıyorlar ve alana dair söyleyecekleri var.
- Gizem Kıygı

Engelsiz Tasarım

• Yapılan anket çalışmasında engelli katılımına dair eksikler olduğu ifade edilirken, katılımcı haritanın görme engelliler için kabartma olarak yapılabileceği ifade edildi.

• Tasarım sürecinde engellilerin mekân kullanımını mümkün kılan ve iyileştiren uygulamalara olan ihtiyacın önemi vurgulandı ve bu hususta yapılması gerekenler ifade edildi.

• Gerekli önlemlerin alınması durumunda engellilerin kimseye ihtiyaç duymadan Kabataş'ı deneyimleyebileceği; beraber hareket edildiği ve deneyim paylaşımı doğru bir biçimde yapıldığı takdirde Kabataş'ın engellilerin kendi evleri kadar rahat hissedebilecekleri bir yere dönüştürülebileceği ifade edildi. Kabataş'ı engelli dostu bir alan haline getirmek için yapılması gerekenler şu şekilde sıralandı:

• Ses ve dokunmanın engelliler için en önemli unsurlar olduğu, ulaşım sistemlerinin sesli hale getirilmesi ve engelliler için kabartmalı sarı yaya şeritlerine önem verilmesi gerektiği ifade edildi.

Bizim için en önemlisi ses ve dokunma. Kaldırımlar bizim için çok önemli, işportalar, kaldırımlardaki masalar, sandalyeler önemli. Levhaların, ağaçların belli mesafelerde olması gerekiyor. Ulaşım sistemlerinin sesli hale getirilmesi gerek ki, bizler de kimseden destek almadan bu alanları tek başımıza kullanabilelim. Biz de böylece Kabataş'ı engellilerin evi gibi yapabiliriz. ***- Ziya Özdem***

• Parklarda yönlendirici kabartma haritalara duyulan ihtiyaç dile getirildi.

• Ağaçlandırma ve yeşilin engelliler için çok önemli olduğunun altı çizilirken, ağaçlandırmanın, mekânın engelliler tarafından doğru ve rahat kullanımı için standartlara uygun bir şekilde yapılması gerektiği belirtildi.

• Kaldırımlarda yer alan levhaların belirli mesafelerde ve belli biçimlerde olması gerektiği ifade edildi.

• İşporta tezgahı, masa ve sandalyelerin engelli erişiminin önünde önemli bir engel oluşturduğu paylaşıldı.

• Özellikle iskele tasarımında engelli dostu bir tasarım yaklaşımının benimsenmesi talep edildi.

Engellendiğimiz için engelli oluyoruz biz. Engeller kaldırıldığı zaman engelliler de belirli yerlere ulaşacaklar, belirli yerlerde gezebilecekler.
- Ziya Özdem

Kent Hayvanları ve Kent Ekosistemi

• Kabataş'ın güncel durumunda tüm erişilebilirliğinin kısıtlanmasıyla birlikte, tarihsel ve geleneksel olarak evcilleştirilmiş sokak hayvanlarının yaşam alanlarının tahrip edildiği vurgulanırken, Kabataş'ta kent-hayvan ekosisteminin zarar görmüş olduğu ifade edildi.

Alanın tüm erişilebilirliğinin kısıtlanmasıyla birlikte, tarihsel ve geleneksel olarak evcilleştirilmiş sokak hayvanlarının yaşam alanları yok oldu.
- Mine Yıldırım

• Yeni tasarımda yatay ve kolay erişilebilir bir hat kurgulanmasının gerekliliğinden bahsedildi. Bu alanda sokak hayvanlarının hareket alanlarının belirlenmesi gerektiği vurgulandı.

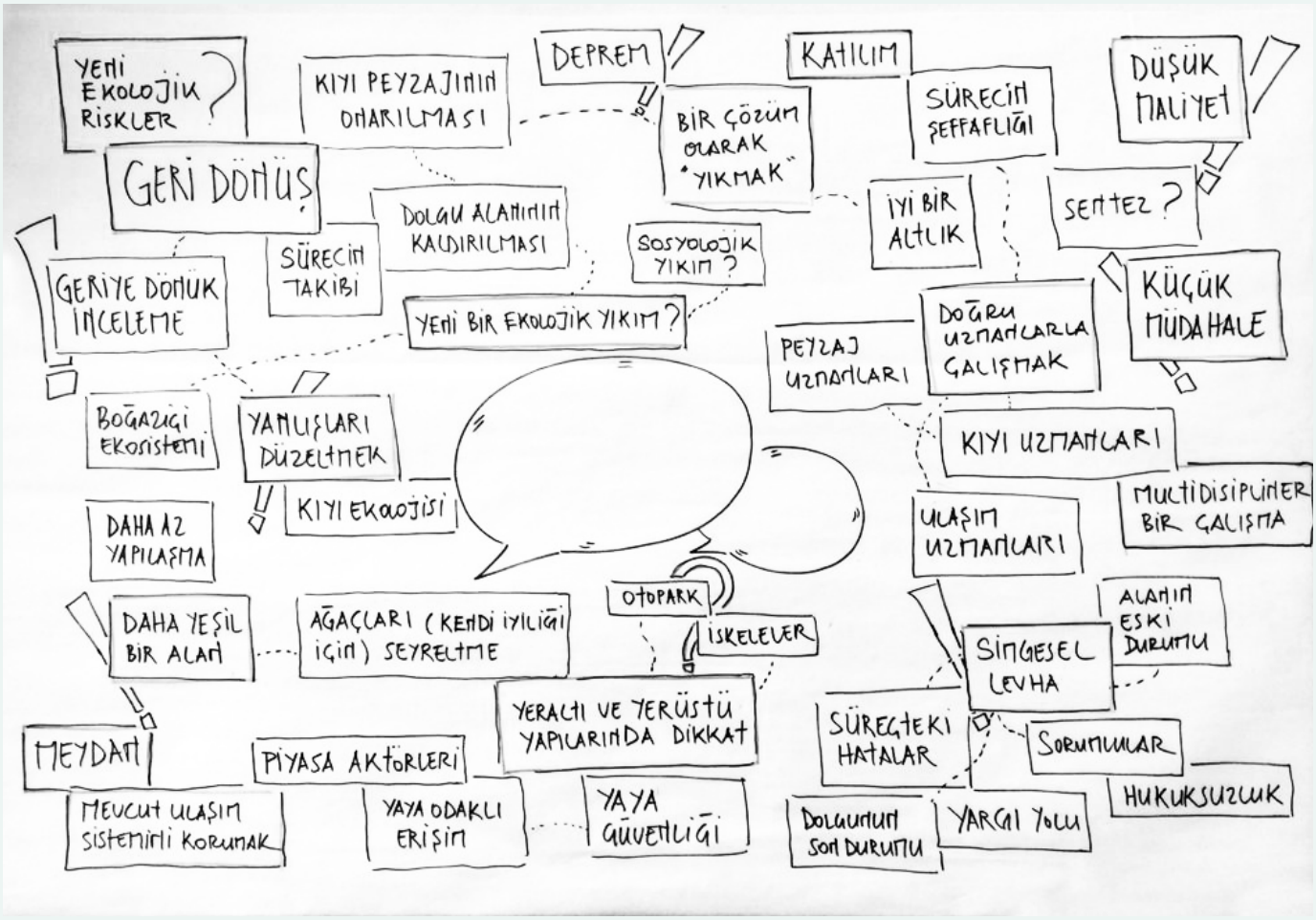
• Sokak hayvanlarının yanı sıra balıkçı tekneleri, balıklar ve kuş varlığının korunması adına farklı başlıklarda çalışmalar yürütülmesine ihtiyaç duyulduğu belirtildi.

Üst tarafta sokak hayvanlarının hem yerlerinin, hem de balıkçı tekneleri, balıklar ve kuş varlığının korunmasını başlık başlık çalışmak gerekiyor.
- Mine Yıldırım

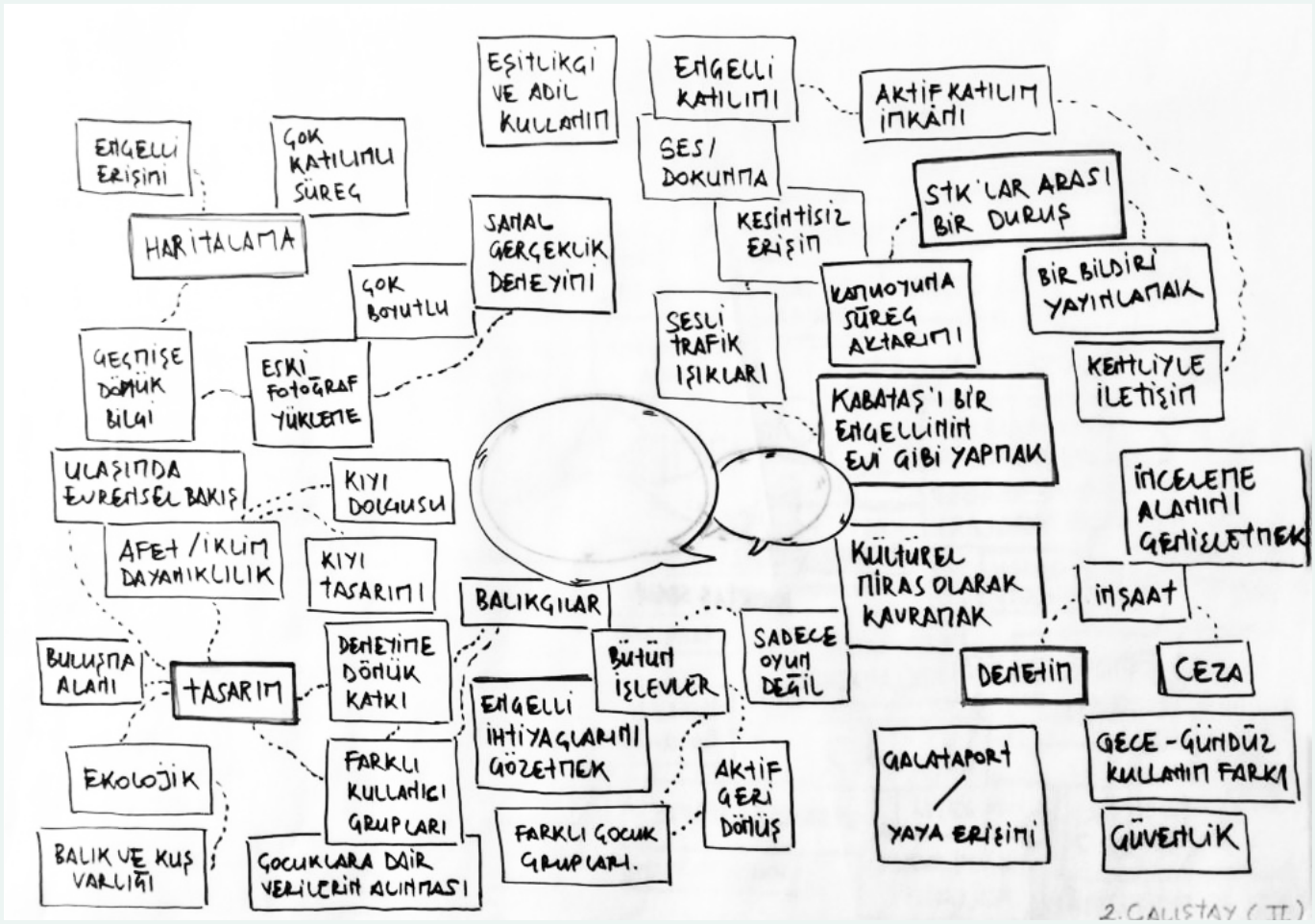
Katılımcı görüşleri / Zihin haritası - Öneriler

Oturum süresince tüm katılımcıların alandaki deneyimleri, uzmanlıkları ve ilk oturumda ifade ettikleri sorun tespitlerine dayanarak geliştirdiği öneriler, ortak bir zihin haritası oluşturmak üzere not edilmiş; ortak üst kavramlar geliştirilmiş ve kavramlar arası ilişkiler, bağlantılar işaretlenmiştir.

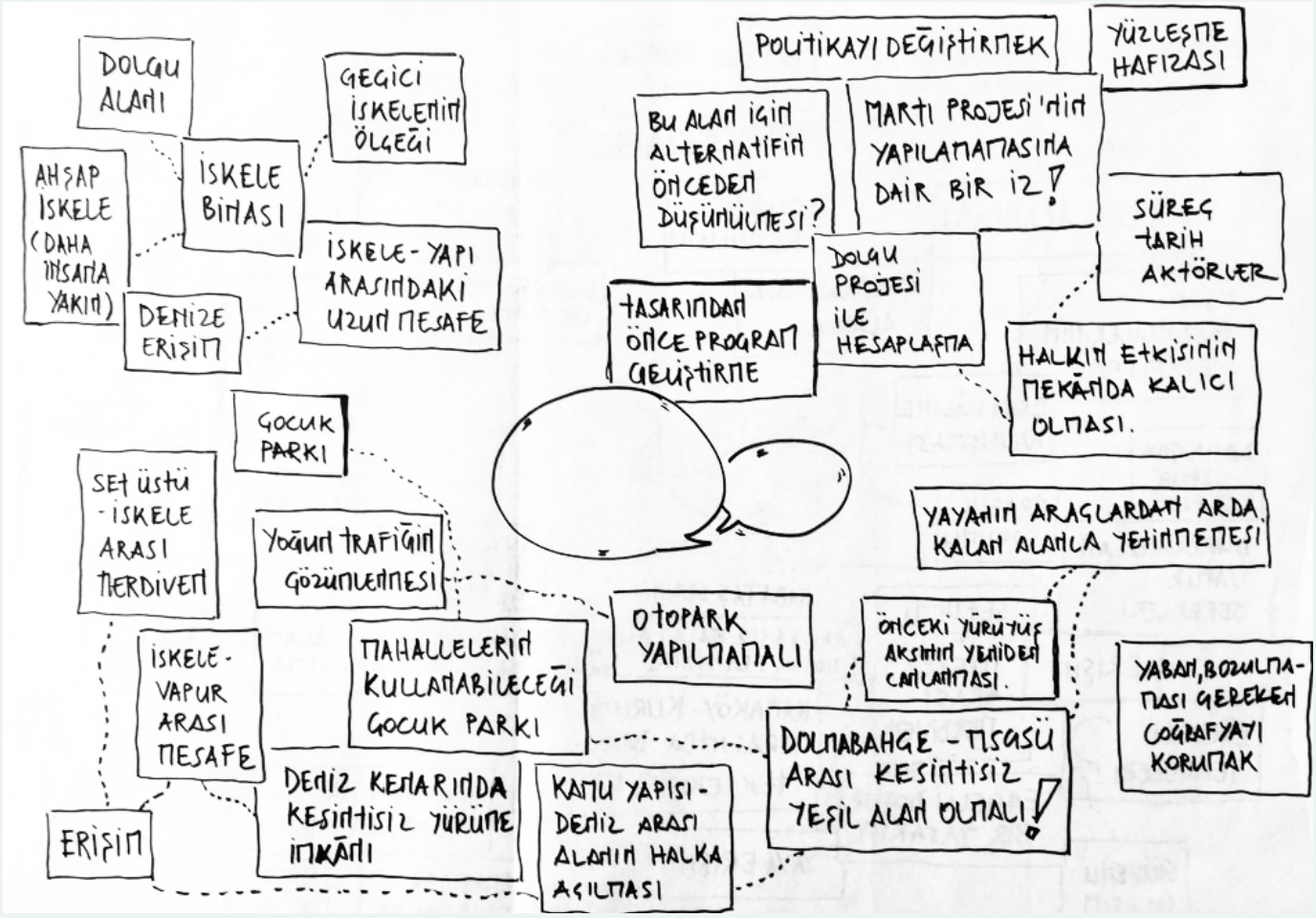
Oturum sonunda bu çalışma tüm katılımcılarla paylaşılarak, oturum boyunca yapılan tartışmanın eksenleri, bu zihin haritası üzerinden açıklanarak netleştirilmiştir.

I. Oturum Çözüm Önerileri - Çizen: Tuğçe Tezer

II. Oturum Çözüm Önerileri - Çizen: Tuğçe Tezer

III. Oturum Çözüm Önerileri - Çizen: Tuğçe Tezer

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

